

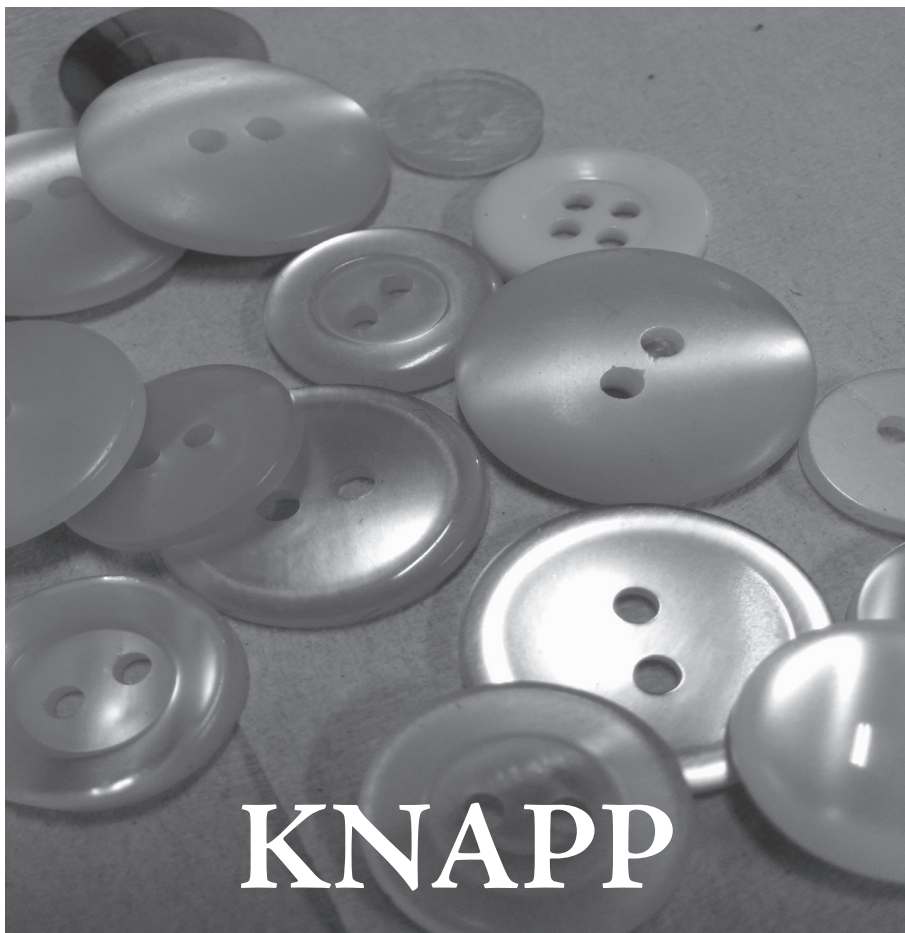

LOKATTEN

Föreningen Skrivare i Hälsingland

Nr 1
2015

Lösnummerpris: 20 SEK
ISSN: 2001-3183

KNAPP

Föreningen Skrivare i Hälsingland

Lokatten är Föreningen Skrivare i Hälsinglands medlemstidning. Utgivning 4 ggr per år med material som medlemmar skrivit och skickat in. Föreningen anordnar bland annat skrivarkurser, studiecirk- lar, öppna scener, berättaraftnar och författarledda kurser.

Föreningen är öppen för alla som tycker om att läsa, skriva och berätta.

Är du intresserad att bli medlem hör av dig till någon av oss i styrel- sen. Det går också bra att betala in 150 kr direkt på vårt plusgiro: 78 12 52 -2. Ange ditt namn, adress, telefon-nummer och e-post (om du har).

Som medlem får du vårt medlemsblad 4 ggr per år i postlådan. Med- lemsutskick skickas helst med e-post för att hålla nere kostnaderna. Som medlem kan du delta med eget skrivet material i Lokatten. Detta skickar du till redaktören.

STYRELSE FSH

Ordförande:

Staffan Andersson, Ljusdal
073-0771817
staf1956@hotmail.com

Kassör:

Britt Ruuska, Söderhamn
0270-673 83, 070-6070194
britt.ruuska@gmail.com

Sekreterare:

Lena Forslin, Hudiksvall
070-6396013
lena.forslin@telia.com

Övriga ledamöter:

Ragnar Tollet, Delsbo
070-1731775
ragnar.tollet@tele2.se

Pontus Vifell, Bollnäs
0278-17859
pontus_vifell@hotmail.com

Agneta Iveslätt, Hassela
0652-40911, 010-2788157

Risto Ruuska, Söderhamn
072-9202232
ruuskaristo@gmail.com

Redaktören har orden

Att knapp skulle vara så populärt tema trodde jag knappt men jag tror vi slagit rekord i antal inskickade bidrag och framför allt antal medverkande. Många nya namn, kul! Det var knappt alla namn fick plats på sista sidan. Jag är stolt över att vara redaktör till en så aktiv skrivarförening.

Många av er har skickat flera texter men som ni förstår så har jag varit tvungen att sälla lite av utrymmesskäl. Men det är ni väl knappast ledsna för. Fortsätt skriv och skicka in till kommande teman.

Risto Ruuska
ruuskaristo@gmail.com

Lokatten och hemsidan ska fyllas av medlemmarnas alster

Skicka in material till lokatten och hemsidan (helst med e-post)

Redaktör Lokatten:

Risto Ruuska
Kungsgatan 16 A,
826 30 Söderhamn
072-9202232
ruuskaristo@gmail.com
(märk material med "Lokatten")

Webbredaktör:

Britt Ruuska
0270-673 83, 070-6070194
britt.ruuska@gmail.com

Hemsida:

http://skrivare_i_haelsingland.webs.com/

Innehåll lokatten nr 1 år 2015

Ordförandens spalt	sid 4
Aktiviteter	sid 5
Poesitävling	sid 6
"Flinga"	sid 7
Tema texter	sid 8 -29
Övriga texter	sid 30 - 31

Ordförandens spalt

Knappt hann vintern börja så vände det mot vår,
ur led är tiden, vart leder alla spår?

Snabbt årstiderna växlar, ja nästan byter plats.

När tiden är så knapp det gäller att se opp
så att inte knapp blir knapp och knapp blir
tapp (is).

Hur ska jag hinna dessa rader?

Önskar att jag slapp.

Redaktören får väl spader.

Mittåt!

Än finns det väl hopp?

På väg mot ljusare tider och en knoppande vår sprudlande av aktivite-
ter med SiH vill jag hälsa alla välkomna till årsmötet.

Staffan Andersson

Ordf.

Aktiviteter

Aktiviteter

(för aktuell info se hemsidan)

- Poesitävling Hudiksvalls bibliotek
Inlämningsperiod 2/3 – 17/4
Jury (Bibliotekets vänner i Hudiksvall)
- Ons 6 maj kl. 19.00 Prisutdelningen Poesitävling
- Ons 6 maj kl 19.00 Öppen scen Hudiksvalls bibliotek
- 28 mars kl 16.00 Årsmöte, Träffpunkten Spiltan (Stallet),
Brunnsgatan 8 i Hudiksvall. Parkering Kotorget.
Jannie Pevik-Fasth info om ”Hudiksvall Hela Livet”
- 28 mars kl 17.30 Öppen scen efter årsmötet
- Poesikurs i Harsa 10-12 april
för ev restplats britt.ruuska@gmail.com
eller 070-6070194

Skrivare i Hälsingland och Hudiksvalls bibliotek inbjuder till

Poesitävling

Inlämningsperiod 2 mars – 17 april

Skriv en dikt som ryms på en A4-sida. Skriv ej ditt namn på detta papper. Lägg dikten och en separat lapp med ditt namn och telefonnummer i ett kuvert. lämna in kuvertet till Hudiksvalls bibliotek. Dikterna visas sedan anonymt på Hudiksvalls bibliotek. Vinnarna utses av en jury från Bibliotekets vänner. Föreningen Skrivare i Hälsingland förbehåller sig rätten att publicera ditt bidrag i medlemstidningen Lokatten.

Välkommen med ditt bidrag!

Prisutdelning med Öppen Scen på Hudiksvalls bibliotek:

Onsdag 6 maj kl. 19.00

Här följer ett par bidrag på temat FLINGA som av olika anledningar inte kom med i förra numret av Lokatten. Så vi publicerar dem i detta nummer istället.

Flinga

Födelsen
avlad i moder molnet
som befruktats av fukten
havande
tillblivelse i kyla.

Snökristaller
faller faller
ger vintern en framtid.

Du rör dej
i snövädret.
Lyssnar in
flingornas dämpade ljud.
Du vandrar i
rofylt lugn.

Per Andersson

Trivselkrok
i spenspad

flingmjölk
i tidig morgon
skänker livskraft
och guldglans
till våra flingiga
jämmerdals
knotiga värld.

Piret Krabu

fri

eller

bunden

en ögd

två ögd

fler ögd

blinda bilder

ordlös själ ...

svart

vit

röd

grön

minnen

från

generationer

omfamnad

av

hållighet

Anneli Pietikäinen

Knappar

knappar röda
knappar blå
knappar med blommor på

knappar gula
knappar fula
knappar med elefanter på

knappar till höger
knappar till vänster
knappar för alla tjänster

knappar för slå av
knappar för slå på
knappar för paus också

Britt Larsson

KNAPP

- Du har visst tappat en knapp i kappan.
- Jag!?! Knappast! Jo, du har rätt – här ligger knappen i trappan. Tack snälla du!
- Synd att tiden är så knapp. Vi kunde ha pratat en stund. Men snälla du, måste du trycka på de där knapparna hela tiden?
- Menar du min Iphone?
- Ja.
- Knappast! Nää du – även om jag lever under knapphetens kalla stjärna – min kära knappkompis lämnar jag inte för en sekund!

Mary Olsson

Minneslådan

Extra knappar från nya plagg,
gamla knappar från byxor,
jackor, klänningar och blus,
har samlat dem genom åren
i en glasskartong.
Från sängkläder,
kappor, koftor
och örngott några få.
Man slänger inte
det som kan användas igen!

Jag far med fingrarna
mellan pärlemor, plast och trä
i alla färger, stora och små.
Det rasslar, det knirkar,
det väsnas och är tyst.

Så mycket historia
samlad i en liten kartong.
Men den dag jag hittar
och syr fast en knapp
är den pånyfödd igen.

Susanne Gerstenberg

Knäppetröjan

Det är snart sjuttio år sedan, jag är sex år. Mamma sitter på huk framför mig och ser på mig med stor ömhet och glädje. Fast så liten, kan jag ännu efter alla år, när som helst förnimma moderskärleken från henne som strömmade genom min barnakropp. Mammans doft var trygghetens och den finns kvar hos mig.

Men vad hände den där vårdagen i köket? Jo, jag hade fått en fin oförglömlig present. Mamma hade stickat mig en tröja. En röd med rosa knappar som såg ut som små blommor. En sådan fin tröja hade jag aldrig haft. Långsamt och med kärleksfull blick knäppte mamma de sex knapparna uppifrån och ner. Jag stod alldeles still, nästan andäktig. Jag vet inte vem som kände mest lycka i den stunden, mamma eller jag.

Snart skulle jag börja skolan. Den röda tröjan med de fina blomknapparna blev sinnebilden för ett stort steg i mitt barnaliv. Med den på mig fanns det ingenting att vara rädd för.

När mamma dog tappade jag fotfästet ganska länge, men jag är glad att den lilla flickan fortfarande finns kvar hos mig. Och att den röda tröjan med de fina knapparna var med och formade mig till den jag blivit, är jag övertygad om.

Elsbeth Hermansson

Klockan går

Tiden är knapp
men blir samtidigt längre
när vinter blir vår
blir inomhus trängre.

Tiden är knapp
säger de som blir äldre
när tiden går på
stannar somliga hellre.

Tiden är knapp
när ett avslut är nära,
att vara i nuet
är det fler som vill lära.

Tiden är knapp
– och klockan går.

Katarina O’Nils

Farmorsbestyr

Tiden alltid knapp
sy sju knappar i koftan
knappa in P1

Beslut

En ordknapp medlem
sa nej till förslag – ändå
knapp majoritet

Gunnel Eriksson

En gul knapp

Det fanns en gång en tid när friheten kom
flera gånger om dagen,
kom som en gåva till barnen.

Efter en lång och besvärlig välskrivningstimma
kom rasten,
kom som en gåva till barnen.

Och efter hela den långa och krångliga dagen:
kom skolvägen hem, sekunder av frihet
på långsamma ben;
vägen – en gåva till barnen.

Och som om inte rasten och vägen var nog
kunde vi alltid äla oss fria:

äle bäle bi nu är du fri

fria som vindarna
fri av en ramsa som
var som en gåva till barnen

Och när det behövdes mer,
våldigt mycket mer av frihet och vindar
så fanns det en gul knapp!

Ja, det fanns en gång en tid när friheten kom
flera gånger om dagen
kom som en gåva till barnen

och

en gul knapp sa att du slapp

Leif Strandberg

Jag är stark
kan hålla ihop
din skjorta
men
det hänger på
tråden

Lotta Larsson

Jag blir knäpp
av att polera generalens knappar
Tiden är knapp
sa hon och blankade ut i almanackan
Kontot är tomt
sa hon och sparkade ilsket med foten
Fotot är svartvitt
och bildens yta blänker i ljuset
Knappen är blank
där den sitter på uniformen
Knappen är tagen
Pang pang
det var den generalen

Britt Ruuska

Det är bråttom
tiden är knapp
i morgon kan vara
 för sent
allt ska du hinna
innan Styx dig kallar

Men
Dags att vända på steken
och ta livet med i leken
och lev mens det varar
rätt som det är
 du på Caron svarar

Så passa på

Ragnar Tollet

Att hjälpas åt

Det tog mig en sekund att förstå
hur skört livet kan vara
vad kärleken kan ge oss för hopp och styrka
En djup och trösterik glädje,
kan du få i din hembygds kyrka
Jag sitter på trappan en kväll i september
Jag tänker på alla som någon har mist
Det händer varje dag, varje sekund går någon bort
Krig och olyckor, sådant är livet
men de stunder av glädje och frid
är så många, tänk efter om du har tid, även om den är knapp.
Du kan vara en vän att luta dig emot, men du är också i behov
att själv få vara. All energi, ska ej tas från några få
Hjälpas åt, lyssna och förstå. Då behövs kanske mer än två.

Maj Larsson

KNAPP

Tiden är knapp.

Och hur ska vi hinna med allt?

Vem vet hur det ska vara?

Knappast någon troligtvis?

Vill tyda vissa mantra, manér och medmänsklighet hos många till godhet och stabilitet.

Tiden är snart förbrukad för oss som knappt fått leva ett liv utan tårar som faller dagligen just bara för att påminna om hur vi gett allt, hastat och brytt oss de senaste trettio åren!

Saktar in, ser snart solen, det är knappt i snöyran.

Men måhända är jag ej ordknapp ty här flödar orden och bokstäverna likt melodier.

Knappast hitlåtar, men som skön poesi?

En knapp kontrast.

Anna Eleonora Eriksson

Knappskrinet

Knappskrinet var brunt. På locket hade någon målat en kyrka. Inuti skrinet fanns en skatt; mammas knappar. Vi barn fick leka med knapparna när vi hade tråkigt. Då tog mamma ner det från skåpets högsta hylla och plockade bort allt annat från köksbordet. Uniformsknappar, glasknappar, knappar med fyra hål och knappar med två hål blandade sig med läderknappar, livstykkeknappar, finknappar och fula knappar.

Vi sorterade och lade i olika högar. Finknapparna var roligast att titta på, de hade suttit i finblusar och finklänningar och hade inga hål, men en ögla på baksidan där knappen syddes i. Finknapparna kom från någon släkting i Stockholm, med kläder som skulle bli mattrasor. Jag brukade klippa bort knapparna från kläderna, och fylla på skrinet innan mamma sprättade och strök tygbitarna, som skulle klippas till långa smala remsor. Ibland fick vi kläder som inte passade till matttrasor. Det var kläder från Sidenhuset eller något annat modehus. Jag minns vad glad jag blev när jag fick min veckade yllekjol och kappan med duffelknappar.

Men det fanns några knappar i skrinet som jag minns alldeles särskilt. Det var nio glänsande pärlemorknappar, som mamma hade haft i en klänning när hon var ung. Klänningen fanns inte längre, men knapparna var kvar och påminde om hennes ungdom. Vid ett tillfälle hämtade hon sitt gamla fotoalbum och visade oss ett kort där hon hade klänningen. Fotografiet var tagit utomhus och hon hade blommor i handen. Vid hennes sida stod en okänd ung man, det var inte vår pappa. Nyfikna brukade vi smygtitta på kortet på mamma och den okände mannen.

Linnea Forslöf

När tiden är knapp
spring ned för en trapp
Halka på en knapp
laga nacken med en lapp

Stoppa kroppen i en påse
för att kadavret slippa åse
Snipp snapp snut
så var livet slut

Ragnar Tollet

Tänk! Det är ju enklare än du tror
att få bra på fötterna hos Knapps skor
men ta det försiktigt, om det är glatt
för då kanske du faller omkull, platt

Knapp Eje han i Ängebo en gång bodde
på Ängbogården som ordningsvakt han satt
och ledig i ekan han for och fiskade och rodde
på det han fick han ej betalade skatt

En Anne Marie i Hudiksvalls kommun bor
som tar i många av de lokala frågorna
och att hon heter Knapp det, du kanske inte tror
men det kluckar fram på Dellenvågorna

Seb Bertilsson

Knapptankar

Nästan innan hon hade kommit till första skiljetecknet, började hon bli osäker. Hennes fyr- och trekantiga, runda, platta, tjocka, mönstrade föremål verkade plötsligt ointressanta att skriva om. Hon vred och vände på knapparna hon hade framför sig. Tittade på framsida och baksida. Kände på material, synade och funderade. Såg de två eller fyra hålen som gav möjlighet att fästa med tråd till ett underlag. En knapp skilde sig från mängden genom att ha en ögla på baksidan istället för hål. Hon föreställde sig hur den skulle dingla omkring och nöta ut tråden den satt fast i och trilla ur sitt sammanhang.

Hennes tankar vandrade vidare.

På en hylla i källarplanet i huset vilade en plåtburk med gångjärnslock. ”Ergo CACAO ” stod att läsa i beige-gult på den svartmålade utsidan, ”NETTO 500 g”. Det som burken inneslöt idag, var något helt annat än det bruna kakaopulver som blivit ingrediens i choklad-dryck och bakverk en gång i tiden. Öppnades locket och burken blev upp och nervänd skulle generationer av knappar välla ut, knappar som i åratal hade legat och skavt mot varandra i väntan på något annat. Hon fingrade på datorns tangentbord för att bygga vidare med bokstäverna.

Trådar har blivit avklip- hade hon skrivit, då Jante dök upp:

-Lägg av! Vem är intresserad av dina ord? Svammel! Gå och ta en kopp kaffe istället!

Hon försökte fatta nytt mod, men ord som ”knäppt”, ”oöverstigligt”, ”tillgjort” malde i huvudet. Med en suck tryckte hon ner en tangent för att radera, men istället dök ”Ditt meddelande har skickats” upp på datorskärmen.

Ingalill Holmström

KNAPPEN

Det var ju den där knappen de skulle trycka på, men de fick aldrig arslät ur vagnen.

Hela hennes liv hade knappen lyst som ett hot. När hon var liten trodde hon att det var en stor röd knapp, ungefär som elreglaget på storebrors modelljärnväg. Ibland började hon gråta för att allt snart skulle förintas, fåglarna i parken och grannens gula katt som hon brukade leka med på innergården, hennes bästa lekkamrat Tove, mamma, pappa, mormor och storebror och hans modelljärnväg, tanterna på Konsum och pilträden vid badstranden. Hon kunde gråta hejdlöst över att de alla skulle förintas när någon tryckte på knappen. När hon först hörde talas om knappen mindes hon inte. Det var före de medvetna minnenas tid.

Någon kan trycka på knappen och förinta hela världen.

Hon hade alltid vetat det.

I skolan läste de om terrorbalansen och lärde sig var skyddsrummen låg.

I högstadiet gick hon med i fredsrörelsen, gick i demonstrationer och satt i timmar utanför kärnvapenmakternas ambassader.

Man måste ändå protestera, även om man inte kunde hindra att någon tryckte på knappen.

Hon blev förvånad när kamraterna i fredsrörelsen gifte sig, fick barn och påbörjade långa utbildningar.

Det var ju ingen idé. Det skulle snart vara slut.

Åren gick. Hon var fyrtio när muren föll.

Nu trodde många att ingen någonsin skulle trycka på knappen.

Men hon visste bättre. Kärnvapnen fanns ju kvar. Och blev det inte Ryssland eller USA så fanns ju Iran och Israel.

Och åren gick. Vännerna började få barnbarn.

Ingen kunde påstå att världen var fredlig. Men folk hade ihjäl varandra med machetes och kalashnikovs. Ingen pratade om den där knappen längre.

Hon är pensionär nu och pengarna räcker aldrig. Hon har dragit sig fram på timvikariat i vården, det var ju ingen idé med utbildning eller fast jobb.

Det var aldrig någon som tryckte på knappen.

Hon väntade.

Åren gick.

Ibland bubblar ett raseri över allt det hon offrat.

Och de kom sig aldrig för, militärerna. De höll henne som gisslan under hotet, och sedan bara försvann de.

De fick aldrig arslet ur vagnen, de jävlarna.

Vibeke Olsson

Uti ändan om

Bilen stannar med ett ryck. Fyra grabbar gnuggar sig i ögonen.

- Pisspaus, säger Erik.

Bildörrar slår upp och alla rusar mot ett plank. Färjeplatsen är tom på bilar. Erik låter bilen rulla ner mot kajen.

Nu kör han, skriker Hans.

Erik ser tre Frankensteinfigurer närma sig bilen. Men när Hans vänder sig om fastnar hans byxända i en spik.

- Jävlar, nu fick jag en reva i byxorna, skriker han. Alla studerar Hans bak. Han böjer sig ner för närmare studier. Idéerna haglar, nya byxor, inköp av nål och tråd. De beslutar att besöka en affär i Helsingör.

De stannar vid en affär som skyltar med herrbyxor. Erik är först ur bilen. Öppnar dörren till affären och med en artig gest bjuder in de andra med Hans i spetsen. En äldre expedit kommer mot dem. Två yngre avvaktar. Erik pekar på Hans.

- Byxor, nya, vad kostar de?

- Cirka 150 svenska kronor.

- Du pratar svenska. Hon nickar.

Hans ser hela reskassan försvinna. Böjer sig ner och pekar på ändan. Expediten vinkar till de yngre flickorna som granskar glipan, där det vita skinnet lyser. De fnittrar och pekar.

- Va fan, har du Tarzankallingar på dig? Eller är du utan, säger Erik.

Hela gänget skrattar.

- Vi får nog sy igen rövhålet, säger flickorna.

Hans står fortfarande böjd, när den unga expediten går fram och låter tre fingrar glida in och smeka hans ända. Hans känner hur Tarzan växer ut och närmar sig naveln.

- Du kan ta av dig byxorna, säger den äldre expediten.

Han rätar på ryggen och ser in i två spefulla grå ögon. Tarzan har lagt sig till ro när Hans börjar lossa livremmen.

- Inte här utan i hytten, säger hon och pekar med hela handen.

Han lommar iväg. Snart kommer handen med byxorna ut genom förhänget och godingen snappar upp dem.

En stund senare står han utanför iklädd sina lagade byxor. Hon går runt honom och avsynar lagningen. Så böjer hon sig fram och viskar något i hans öra. Han ler, nickar och lägger handen runt hennes nacke som avsked.

- Vad sa hon? Frågade Erik när de står utanför affären.

- Att det fattas en knapp i gylfen, säger Hans och öppnar bildörren.

KNAPPINVENTERING

Knappar av trä, läder, syntet, vitmetall, gulmetall, tenn, silver, kokos, ben, buffelhorn, hjorthorn, renhorn, plast, keramik, stennöt, plastlera, porslin, pärlor, strass, glas, pärlemor och rosenkvarts

Runda knappar, ovala knappar, halvklotsformade, pinnformade, kvadratiska, trekantiga, sexkantiga, blomformade, fruktformade, hjärtformade, militärknappar, folkdräktsknappar, duffelknappar, jättestora knappar – pyttesmå knappar
knappar med hål
knappar med ögla

Tygklädda knappar: ylle, sammet, linne, bomull, siden, duchessesatäng, jersey

Knappar som är genomskinliga, vita, benfärgade, blanka, matta, ljusa, mörka, svarta, gråa, bruna, beige, mörkt röda, vinröda, klarröda, tomteröda, rosa, violetta, rödlila, mörkt lila, flaggblåa, klarblåa, svartblåa, mörkblåa, mellanblåa, ljusblåa, turkosa, klargula, ljusgula, spräckliga, brunorange, starkt orange, mörkgröna, mossgröna, lindblomsgröna, ljusgröna

Tryckknappar, livstycksknappar, strumpebandsknappar, skjortknappar, kragknappar, manschettknappar, byxknappar, rockknappar, kappknappar, hyskor och hakar

Knappar på kartor
i plaströr
i pappaskar
i plastaskar
i burkar
i papperspåsar
i plastpåsar

och mammas gamla knappburk som det en gång varit Önos äpplemos i.

Knapp!

Kusinerna Knapp och Knappt träffades på en tillställning, närmare bestämt på deras moster Kommas 50-årsdag. Efter några drinkar slogs sig de båda kusinerna ner i en avskild del av festlokalen och började prata med varandra.

Det var verkligen inte ofta de förekom samtidigt i olika texter. Bägge förekom oftast i ganska negativa sammanhang, åtminstone hade det varit så tidigare, men nu hade saker och ting ändrats.

- Jag har alltid synts i olika tråkiga sammanhang, gnällde Knapp.

Knäpp knappen! Varför har soldaten inte knäppt sin knapp?

Vad tusan är knappen? Satan nu lossnade knappen.

Knapp tycket att det hade gått an så länge Knappt hade samma låga status.

- Det är ju för böveln knappt styrfart!

- Jag har knappt femtio kronor kvar!

- Det är knappt man ser handen framför sig i denna snöstorm!

- Det är skitkallt i vattnet, knappt 18 grader!

Men så hände något i början av 2000-talet. De vägledande journalisterna började använda knappt istället för nästan eller närmare. Knappt kom verkligen i ropet.

- Vinsten för NORDEA var knappt tio miljarder det första kvartalet.

- Befolkningen i Kina har ökat till knappt 1.4 miljarder personer.

- Det här vrålåket gör knappt 280 km/tim

- Han var en mycket reslig karl, knappt 210 cm lång.

Knappt sken som en sol, flinade lite överlägset mot Knapp och sa med ganska hög röst.

- Så kan det gå, äntligen har man fattat vilken betydelse jag har, att jag duger att förekomma i mängder av positiva sammanhang.

- Men fattar du inte att det låter helt knäppt? Undrade Knapp.

- Nä, tycker jag inte, det är som det ska vara.

De båda kusinerna var så upptagna i sina diskussioner att de inte märkte hur ett par gamla slitna herrar, Nästan och Närmare lyssnade koncentrerat på kusinerna.

- Nä, det är verkligen dags att ställa saker tillrätta, viskade Nästan, vi måste agera och det snabbt, annars förstörs det svenska språket.

- Jag vet hur man gör, log Närmare.

Nästa dag kunde man läsa i Expressen.

- Det är inte klokt att bankerna tillsammans tjänar nästan 80 miljarder kronor per år.

- Närmare 2.5 miljoner såg "Let's dance" på TV4. Nytt rekord

Hur gamle Närmare bar sig åt förtäljer inte historien, men fr o m slutet av år 2014 är det nästan slut med det galna sättet att använda ordet Knappt.

Öjar Janhager

Knapp

Knapp tilldelning under krigsåren, i början av 1940-talet, när importvarornas mängd begränsades av de krigsförande ländernas sanktioner mot vårt lands sjöfart. Exempelvis kaffe och tobak var bristvaror. En något så när rättvis tilldelningen reglerades av regeringen med att införa någonting man kallade ransoneringskort vilket skulle inlämnas hos handlaren innan inköp av den ransonerade varan tilläts.

Alla myndiga medborgare (då 21 år) tilldelades lika antal ransoneringskort oavsett om de var i behov av varan eller inte och korten var inte hellre knutna till personen som fått korten. Således uppstod en form av byteshandel medborgarna emellan. Kaffe var kanske den mest eftertraktade varan men också tobak stod högt i kurs. Oftast var det byteshandel som gällde, en icke rökare kunde byta till sig exempelvis vetemjölkort om man var storfamilj med många barn och låta rökaren gotta sig med inbytt kort för inköp av piptobak, cigaretter var en än mera sålsynt vara.

Ransoneringen ställde till problem både för rik och fattig. Hamstring inför den förutspådda begränsningen av åtrådda varor skedde ibland mer eller mindre "huvudlöst". Exempelvis så gottade sig de mindre bemedlade familjerna åt att en storbonde inköpte 200 kg vetemjöl utan tanke på problemen med att förvara mjölet under lång tid. Han hade valt potatiskällaren som förråd för sitt hamstrade mjöl vilket var en alltför fuktig miljö så när vetemjölet togs fram för att baka sötbröd och annat gott inför stundande Julhelg så var mjölet fullt med mögel och krypande ohyra.

Påtagligt var också den knappa tilldelningen av drivmedel till bilar, traktorer och andra maskiner med förbränningsmotorer. Men nöden är uppfinningens moder sägs det så den mobila gengasgeneratoren uppfanns av någon klurig individ för att monteras direkt på bilarna eller kopplas efter större fordon, ungefär som nuvarande släpvagnar. Gengasen som framställs ur träråvara och tidigare använts bland annat i masugnar för sitt höga värmevärdes skull anpassades nu som drivmedel till bilmotorer och ersatte bensinen.

En droskägare vid namn Viktor Johansson från min hemtrakt ägare till en VOLVO P60 av 1939 års modell införskaffade ett gengasaggregat, monterade vedpannan med tillhörande gengasgeneratoren på sin bil och drev sin droskrörelse fram till krigsslutet 1945. Chaufförens ständiga inmatning av nytt torrt träbränsle, kallat kubb, stående i pannans rök bidrog till att Viktor alltid var svart av rök och det sägs att han knappt blev ren under sina återstående levnadssår.

Sören Molander

TEMA

Med knapp nöd

I början av oktober kom ett brev från Rikspolisstyrelsen. När jag hämtade posten i brevlådan undrade jag vad de kunde vilja. Kanske tänkte jag att de ville tacka mig för att jag så beredvilligt och snabbt medverkat i den undersökning de gjort tillsammans med Landstinget och Kommunen om jag hade varit utsatt för något våld eller varit rädd för att bli det. Och jag svarade att jag aldrig råkat ut för något sådant och kände mig helt trygg i min tillvaro.

När jag öppnade brevet såg jag att ”jag var skäligen misstänkt för hastighetsöverträdelse och icke i ringa mån”. Jag fick nästan en chock.

Överträdelsen hade skett den 11 sept. kl. 11.03. Det fanns foto på mig och bilen med registreringsnummer och vy över brottsplatsen Måsta. Jag tänkte att det måste vara något fel. Jag tittade i almanackan och fann att det var den 10 sept. jag började åka hem från Umeå och den 11 sept. jag åkte från Härnösand där jag övernattat hos Sören och Ulla. Disa och jag hade bilat till Umeå och hem-resan delade jag upp på två dagar. Jag letade efter Måsta på kartan och fann att den platsen låg på gamla E4:an mellan Hudiksvall och Iggesund. Jag hade tagit den vägen eftersom jag behövde handla mat i Iggesund. Annars kör jag aldrig den vägen eftersom nya E4:an finns med kortare och snabbare väg. Jag hade alltså kört på 110 km/tim väg i 35 mil. Jag hade inte en tanke på att det blev hastighetsbegränsning till 80km/tim på den här vägen som nu är mycket mindre trafikerad än då E4:an gick där.

Om jag erkände förseelsen och godtog ordningsboten skulle jag slippa undan med det. Det fanns med en broschyr om att polisens fartkameror är mycket tillförlitliga och att detta görs för att rädda människoliv.

Snabbt som ögat betalade jag in 4.000 kronor till Rikspolisstyrelsen. Jag var ju glad för att jag fick behålla körkortet eftersom jag hört att ”stylappen ryker” om man kör mer än 10 km. över hastighetsgränsen.

Den 21 okt. kom ett brev från Transportstyrelsen ”Omprövning av körkort” som lød så här: ”Du har enligt godkänt ordningsföreläggande gjort dig skyldig till fortkörning 11 sept. 2014. Transportstyrelsen överväger därför att ingripa mot ditt körkort. Ett ingripande i det här fallet innebär att ditt innehav återkallas eller i undantagsfall att du får en varning”.

Jag fick möjlighet att yttra mig ”Yttrandet skall ha inkommit till oss senast den 4 nov. 2014. Använd bifogad svarsblankett. Om du motsätter dig körkortsingripandet bör du förklara varför”.

På svarsblankettens första sida fick man redogöra för hur man är beroende av bilen i

sitt arbete. Det gällde ju inte mig. På baksidan kunde man redogöra för hur man var beroende av bilen och vilka omständigheter man ville åberopa i övrigt, så jag skrev: ” Jag är pensionär och bor ensam på landet med 1 mil till närmaste tätort Iggesund och med 1,5 mil till stan Hudiksvall. Jag är starkt beroende av bilen för att åka och handla mat och köpa mediciner. Bussen har slutat gå. Jag tog körkort 1954 och har kört prickfritt i 60 år. Jag anhåller i första hand att körkortet inte skall dras in och i andra hand att spärrtiden blir så kort som möjligt”.

Jag sökte handläggaren, men hon hade slutat för dagen, så jag fick lämna ett meddelande. Dagen därpå ringde hon på morgonen. Jag frågade henne hur lång spärrtiden brukade bli. Hon sa att den brukade bli två månader. Jag sa vad jag hade skrivit och hon sa att jag skulle skicka in det, men jag trodde inte att de skulle göra något undantag för mig. Disa tyckte att jag skrivit så bra att jag inte skulle få ett så hårt straff.

Nu började jag förbereda mig för att vara utan bil till fram på nyåret. Jag plockade ner frysta bär och äppelmos från kyl- och frysen i köket till frysboxen i källaren, för nu måste jag hamstra mjölk, smör, ost, kött och fisk för lång tid. Jag skaffade också ett ID-kort så att jag skulle kunna legitimera mig. Mitt pass hade gått ut.

Jag planerade att fråga Håkan om han kunde hämta mig när vi åker och badar i Iggesund varje vecka och att jag då skulle kunna proviantera för en vecka i taget. Jag hade ju också Hasse som skulle kunna skjutsa mig till tåg och annat som jag behövde åka till. Disa erbjöd sig att hon skulle komma ner och vara mitt stöd och chaufför trots sina plågor i ben och rygg.

Eftersom Transportstyrelsen sagt att mitt yttrande skulle komma in senast den 4 nov. trodde jag inte att jag skulle få besked före dess. Jag hade bl.a. bilprovning 10 nov så jag hoppades att ingripandet inte skulle ske före dess.

30 okt kom ett nytt brev från Transportstyrelsen. Då anade jag att jag skulle få min dom. Jag öppnade brevet försiktigt och kikade innanför kuvertet. Jag ville se om jag fått en eller två månader. Min blick föll då på följande ord:

”Med hänsyn till vad du anfört om ditt körkortsbehov samt att du har haft ett prickfritt körkortsinnehav lång tid framstår varning som en tillräcklig åtgärd”.

Nu fick jag en ny chock men nu var det en glädjeshock.

10 nov var jag på bilprovningen och fick min 10-åriga bil godkänd. Jag kände då att jag återfått både körkort och bil. Bilen och körkortet behövs verkligen när man bor som jag gör.

Andreas Nordh

Andreas Nordh 1890-1964 från Hassela var handikappad från barndomen, var skicklig på sömnad och handarbete försörjde sig med hantverk och skrev dikter. Han skrev också dikter, många beskriver ensamhet, men han gifte sig 46 år gammal med en yngre kvinna och fick en dotter. Efter hans död på ålderdomshemmet sparade föreståndarinnan en anteckningsbok med dikter, som sedan via många mellanhänder till slut nådde dottern, som 16 år gammal flyttade till moderns hemort för studier. Hans grav hålles välskött och smyckas än idag av bybor. Här är två skrivna 1931-1941

*Störst och underbarast av allt som finns på jorden
är väl livet självt; hur skall väl människoorden
kunna tolka allt vad ordet "liv" kan ge och innebär
för dem som livet fått, och måste leva här*

Anar du

*Anar du vad prövning är
en prövning som aldrig viker ?
Anar du vad det innebär
när hälsan en människa sviker?*

*Anar du smärtan att ung ännu
Bliva avskild från umgängeslivet?
Att ej kunna röras så fritt som du
skaparns vilja åt andra givet.*

*Anar du smärtan att ha arbetslust
men vara bunden till fötter och händer?
Och ej få njuta av arbetets frukt
hur man än sig i världen vänder.*

*Vad det vill säga att ensam gå
bland tusen och en utan vänner.
Bland dessa många knappt en förstår
vad den ensamme i hjärtat känner.*

*Att hemlös få färdas från hem till hem
och ej få hemlivets lycka njuta.
Vem anar smärta i detta –vem?
Det skall bli skönt att få färden sluta.*

Agneta Iveslätt

tiden är knapp

vi är molnet
vi döljer solen
skapar skuggan
skymmer framtiden

Majvor Mäki Sjöberg

Det är knäppt

Knapp, knappare, knappast

Det är knäppt

Knäpp, knäppare, knäppast

– snart knoppas det

Miss knapp

Mrs knapp

Mr knapp

Annasara Svanteson

Tösa i goda händer

Hemma i Ångermanland skulle varje tonåring med självaktning uppleva midsommar i Näsåker, natta i Näsåker minst en gång i livet. Ve den tonåring som inte gjort det. Det var så stort det här med Näsåker, kanske som Hultfredsfestivalen är i dag, minus bajamajorna förstås.

Så sägenomspunnet. Om man frågade någon som varit där, hur det var, fick man inget svar, nej personen bara log ett lyckoskimrande léende.

Det var det året jag skulle fylla 17, och ännu inte upplevt natta i Näsåker. Jag vill påstå att jag hade en tuff tillvaro. Jag var så påpassad. Gick jag på bio så skulle jag gå hem direkt efteråt. Var jag ute och dansade fick jag inte vara kvar sista dansen. Nej, då kom alltid min två år äldre bror klivande ut på dansgolvet och sa, du ska hem nu.

– Jag har ringt till farsan, han är ute och väntar på dig.

Så här hade jag det.

Men nu vägrade jag inse det faktum att jag skulle behöva gå in i mitt 17:e levnadsår utan att jag fått uppleva natta i Näsåker. Jag funderade i flera veckor hur jag skulle lägga fram saken. Min kompis Solbritt hade inga problem. Hon fick löfte hemma.

Att ljuga och säga att jag skulle ligga över hos en kompis, det skulle inte hålla. Den varianten hade jag provat tidigare. Nej, jag måste säga som det var.

På torsdagen, mitt under ärtsoppan blundade jag och tog sats:

– ***Får jag fara till Näsåker och tälta med Solbritt på midsommar?***

Sen höll jag andan,

Tänkte att om jag håller andan tills de svarar så blir det ja. Och tänk det funkade, de sa ja.

Dagen D var inne, vi hade rest vårt tält och var nere på festplatsen. Det började bli lite kyligt mot kvällen så vi följdes åt upp till tältet för att ta på en tröja. Men vi hittade inte vårt tält, jo, på min morbror Arnes lastbilsflak. Pappa och han satt och väntade på oss.

– Hoppa in nu jänter vi ska till Ramsele, ni får sätta upp tältet hos Astrid och Arne.

Inte undra på att jag fått löfte att åka. Mina föräldrar hade tydligen planerat alltsammans.

Vad jag skämdes inför Solbritt, hon ville aldrig mer vara med mig.

Jag fyllde alltså 17 den sommaren utan att fått uppleva natta i Näsåker.

På hösten blev jag inbjuden till en sommarstuga i Finnmarken. På surströmmingsfest. Det var många som skulle dit.

Jag kom att tänka på Thomas, mina föräldrar hade blivit bekant med en ung nyinflyttad polis, han hade varit hemma hos oss några gånger.

Jag hade noterat att han kanske kunde vara användbar för mig någon gång. Och nu var tillfället inne. Om jag bjöd med honom så kanske jag skulle få åka. Det fick jag.

– Ja, men då är ju tösa i goda händer, sa pappa.

Det var första gången jag smakade sprit. Det förekom inte bland mina vänner. Men Thomas hade med sig och påstod att det skulle vara whisky, Ballantine, blandat med Trocadero, till surströmming, Det hällde han frikostigt i till mig.

Sen minns jag inte så mycket av den surströmmingsfesten. Annat än att jag hoppades att pappa skulle komma och hämta hem mig. Men han kom inte.

Nu var ju tösa i goda händer.

Ewa Wiklander

Medverkande i detta nummer

Per Andersson
Seb Bertilsson
Linnea Forslöf
Gunnel Eriksson
Anna Eleonora Eriksson
Lars-Erik Eriksson
Susanne Gerstenberg
Elsbeth Hermansson
Ingalill Holmström
Agneta Iveslätt
Öjar Janhager
Piret Krabu
Maj Larsson
Lotta Larsson
Sören Molander
Majvor Mäki Sjöberg
Mary Olsson
Vibeke Olsson
Inger Olsson-Wångstedt
Katarina O'Nils
Annelie Pietikäinen
Britt Ruuska
Leif Strandberg
Annasara Svanteson
Ragnar Tollet
Pontus Vifell
Ewa Wiklander

Nästa nummer av Lokatten kommer i juni 2015

Tema: TÄNDER

Material ska vara inskickad senast 20 maj